Ingen av oss er spart for smerte og motgang

Taler
Harald 5

Dato
31 desember 2024

Sted
Framført i NRK og TV2

Omstendigheter
Kongens nyttårstale

Så legger vi et nok et år bak oss – i forventing om hva det nye vil bringe.

For mange har sikkert 2024 vært et år på det jevne. For noen et år da livet fikk en positiv vending. For andre igjen – året da alt raste.

For oss i familien har dette vært et år da vi virkelig ble satt på prøve. Et år da vi har blitt enda mer bevisst på hva som betyr noe her i livet.

I kjernen av det å være menneske ligger det at ingen av oss er spart for smerte og motgang. Noen rammes hardere enn andre. Men dessverre slipper ingen unna å oppleve vonde ting i livet. Hver og en av oss er nødt til å finne måter å stå i det på, og prøve å komme oss gjennom.

Vi trenger noen skuffer inni oss til å sortere i følelser og plassere ansvar der det hører hjemme. Vi trenger også skuffer for det som gir oss styrke, mening og

glede. Kanskje trenger vi en hel kommode.

Jeg er ingen psykolog. Men såpass har jeg erfart: Det er viktig å finne måter å takle det som er vanskelig på for å leve best mulig med oss selv, og med hverandre.

Dette klarer ingen av oss helt alene. Vi trenger hverandre. Vi trenger motivasjon og hjelp til å komme oss videre. Vi trenger å tro på at det blir bedre. Det kan være hardt arbeid. Men det er livsviktig arbeid. Det er til og med samfunnsbyggende arbeid.

For alle disse enkeltmenneskene som står i sine prøvelser er hender i denne lenken vi danner sammen. Der vi virker sammen i stort og smått. Der vi møter utfordringer i felleskap. Der vi sammen prøver å ta gode avgjørelser.

Leonard Cohen synger i en av sine sanger:
Det er en brist i alle ting. Der slipper lyset inn.

Det gir et håp til oss alle når vi føler at noe går i stykker. Jeg tror vi ville få det bedre om vi kvittet oss med ideen om at livet helst skal være enkelt, og gjerne nokså perfekt. For det er jo ikke sånn det er.

Livet kan gjøre vondt. Vi mennesker gjør feil. Ting blir ikke som vi har drømt om eller forestilt oss. Men vi prøver å lære av feilene våre. Vi stabler oss på bena – og fortsetter. Denne drivkraften er noe helt spesielt for oss mennesker. Og jeg tror den handler om håpet.

Der er vi altså igjen – ved håpet. Gjennom mange år har håp vært et tema på denne kvelden. Det er ikke tilfeldig. For håpet er jo selve livskraften. Jeg tror vi alle trenger å bli minnet om den, igjen og igjen.

Jeg er så heldig å få møte håpet på kontoret mitt rett som det er. Ukrainas President Zelenskyj. De unge samiske Fosen-aksjonistene. Barna fra Blå Kors Barnas stasjon i Kristiansand. Alle er mennesker jeg har møtt de siste årene, som står midt i vanskelige situasjoner, men som ikke gir seg. De skinner av håp og livskraft, selv om de kan være slitne.

Selv der det ser aller mørkest ut er det en kraft som får mennesker til å gå løs på en ny dag. Til og med i Gaza. I Sudan. I Afghanistan. I Ukraina. I Syria.

Jeg vil i kveld spesielt takke alle dere som bidrar ute i konfliktområder – for humanitære organisasjoner, Forsvaret, utenrikstjenesten og pressen. Takk for at dere står i det. Takk for at dere holder liv i håpet.

Noe av det som gir meg håp, er å se hva som kan skje når vi snakker sammen. Når vi rekker ut til en hånd til noen vi er uenige med og som er annerledes enn oss. Det kan være strevsomt. Men et samfunn der vi ikke snakker med andre enn dem som likner på oss selv, blir både fattigere og farligere.

Et forbilde for oss alle, er våre unge veivisere. Her i landet har vi både samiske, jødiske og muslimske veivisere. Unge mennesker som reiser rundt til skoleklasser for å fortelle om hvem de er og hva de står for, om kultur og religion.

Kunnskap og samtale er effektiv medisin mot fordommer, og styrker samarbeidet vårt. Vi må møtes, vi må snakke sammen, ikke med mål om å bli enige, men om å forstå og respektere hverandre.

Det er det vi bygger dette landet på. Og dette er også fundamentet for den internasjonale ordenen vi er del av, som FN. Samtalen er helt sentral når vi møtes for å diskutere kompliserte saker der det er mange meninger og interesser. Som å beskytte kloden vår mot de dramatiske klimaendringene. Og om å finne veier til fred.

Jeg vil oppfordre hver og en i det nye året til å invitere en du er uenig med til en kaffeprat. Det vil kanskje by på noen positive overraskelser!

Vi må aldri slutte å snakke sammen. I verden, i samfunnet, i familien. Klarer vi å snakke sammen, ikke minst når det er aller vanskeligst, er det alltid et håp.

I 2025 skal vi markere at det er 80 år siden frigjøringen og slutten på andre verdenskrig. Det hender at jeg står i vinduet her på Slottet om morgenen og ser utover byen, nedover Karl Johans gate. Morgensolen kommer opp over åsen og farger himmelen rosa og oransje. Langsomt våkner byen til liv. Det er så vakkert og så fredelig.

Da takker jeg.

For spoler vi nærmere 85 år tilbake var bildet et helt annet: Da marsjerte en fremmed makts soldater nedover den samme gaten en tidlig morgen. De tok fra oss friheten. Skapte frykt og splittelse. Etter fem lange år var mareritttet endelig over.

Krig er bare forferdelig. Fred og frihet betyr alt.

Dette skal vi holde fast på og bli minnet om i 2025. Vi skal inspirere våre unge til å jobbe for fred – både her hjemme og i verden for øvrig. Vi skal styrke beredskapen vår på alle plan så vi vet med oss selv at vi er et motstandsdyktig folk. Det skylder vi dem som ofret livet for vår frihet, og det skylder vi fremtidens nordmenn.

Det ligger også et stort håp i denne delen av vår historie. For mye av det vi har skapt sammen over tid, er bygget nettopp av håp, på ruiner av noe som en gang ble ødelagt. Ut av krig og fiendskap vokste det frem en vilje til forsoning og samarbeid som vi har bygget videre på i disse 80 årene. De demokratiske verdiene våre er vårt viktigste vern når vi blir satt på prøve som folk og nasjon.

Kjære alle sammen,
Mye av det som påvirker verden, samfunnet og livene våre er ting vi selv ikke kan styre. Men det gjør oss likevel ikke til passive ofre for det som skjer.

For vi kan gjøre mye.

Vi kan stå opp for det vi tror på. Vi kan være vennlige og ta hverandre i beste mening. Vi kan rekke opp hånda når det er bruk for oss.

Hver eneste dag samles folk over hele landet vårt rundt aktiviteter som gir glede og mening. Hver dag får mennesker nytt håp gjennom samtaler som blir tatt, forsonende klemmer, hjelpende hender og oppmuntrende ord.

Hver eneste dag står vi overfor valg der vi kan gjøre noe positivt for andre mennesker, og dermed også for oss selv og fellesskapet vårt.

Og kjenner vi at noe brister, gir det mulighet for lyset å slippe til.

Jeg ønsker dere alle et godt nytt år.

Kilde
kongehuset.no

Emneoversigt
Andre verdenskrig, Håp, Kongens nyttårstale, Krig, Nyttårstale, Samtale, Uro

URI
https://www.virksommeord.no/tale/ingen-av-oss-er-spart-for-smerte-og-motgang